Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0341

Sunki politinė padėtis Bisau Gvinėjoje po lapkričio 26 d. perversmo

2025 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl sunkios politinės padėties Bisau Gvinėjoje po lapkričio 26 d. perversmo (2025/3027(RSP))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 150 straipsnio 5 dalį ir 136 straipsnio 4 dalį,

A. kadangi 2025 m. lapkričio 23 d. Bisau Gvinėjoje buvo surengti visuotiniai rinkimai; kadangi pagrindinei opozicinei partijai, t. y. Afrikos Gvinėjos ir Žaliojo Kyšulio nepriklausomybės partijai, buvo uždrausta juose dalyvauti;

B. kadangi 2025 m. lapkričio 26 d. generolo Hortos N’Tamo vadovaujama karinė grupuotė jėga užėmė valdžią ir oficialaus rinkimų rezultatų paskelbimo išvakarėse neteisėtai sustabdė rinkimų procesą; kadangi atsižvelgiant į perversmo lyderio ir tuo metu pareigas ėjusio prezidento U. S. Embaló ryšius kyla rimtų įtarimų, kad perversmas buvo suorganizuotas siekiant išvengti rinkimų pralaimėjimo;

C. kadangi protestuotojai ragina valdžios institucijas paskelbti rinkimų rezultatus; kadangi karinė chunta griežtai suvaržė pilietines laisves ir pranešama apie protestuotojų ir žurnalistų žmogaus teisių pažeidimus – ne mažiau kaip 18 asmenų, įskaitant vyriausybės pareigūnus, teisėjus ir politinės opozicijos lyderius, buvo savavališkai sulaikyti;

D. kadangi perversmo dieną politinės opozicijos lyderiai buvo suimti ir nuo to tada laikomi be teisės susisiekti su išoriniu pasauliu ir galimybės pasinaudoti teisine gynyba;

E. kadangi kandidatui į prezidentus Fernando Diasui da Costa suteiktas prieglobstis Nigerijos ambasadoje; kadangi prezidentui U. S. Embaló buvo leista išvykti iš šalies;

F. kadangi Bisau Gvinėjos dalyvavimas Afrikos Sąjungos, Portugališkai kalbančių šalių bendrijos ir Vakarų Afrikos valstybių ekonominės bendrijos veikloje sustabdytas, kol bus atkurta konstitucinė tvarka;

1. vienareikšmiškai smerkia 2025 m. lapkričio 26 d. kariuomenės įvykdytą valdžios užėmimą ir rinkimų proceso nutraukimą; nepritaria nekonstituciniam valdžios pakeitimui ir ragina nedelsiant atkurti Bisau Gvinėjos konstitucinę tvarką ir rinkimų procesą;

2. griežtai smerkia saugumo pajėgų prieš civilius gyventojus neproporcingai naudojamą jėgą; ragina visas šalis susilaikyti nuo smurto veiksmų; ragina atlikti nepriklausomą žmogaus teisių pažeidimų tyrimą ir patraukti atsakomybėn už perversmą ir žmogaus teisių pažeidimus atsakingus asmenis;

3. reikalauja nedelsiant ir besąlygiškai paleisti politinės opozicijos lyderius Domingosą Simõesą Pereirą, Octávio Lopesą, Marciano Indi, Roberto Mbesbą ir visus kitus savavališkai sulaikytus asmenis;

4. smerkia chuntos smurtines represijas prieš aktyvistus, žurnalistus, žmogaus teisių gynėjus ir pilietinę visuomenę; ragina panaikinti visus nepriklausomos žiniasklaidos apribojimus ir nutraukti prieš pilietinę visuomenę vykdomą visų formų persekiojimą;

5. ragina Bisau Gvinėjos rinkimų komisiją be karinio ar politinio kišimosi paskelbti patikrintus rinkimų rezultatus;

6. primygtinai ragina visus pagrindinius suinteresuotuosius subjektus, remiant regioniniams subjektams, vesti įtraukų politinį dialogą, kad būtų įgyvendintos struktūrinės reformos demokratijai ir teisinei valstybei stiprinti;

7. primygtinai ragina ES nedelsiant peržiūrėti savo susitarimus ir finansavimą, užtikrinti, kad bendradarbiavimo lėšomis nebūtų stiprinama chunta ir kitos autoritarinės struktūros, ir teikti pirmenybę paramai demokratinei pilietinei visuomenei;

8. ragina Tarybą apsvarstyti galimybę taikyti ribojamąsias priemones asmenims ir subjektams, atsakingiems už perversmą ir plačiai paplitusius žmogaus teisių pažeidimus;

9. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Bisau Gvinėjos valdžios institucijoms, Afrikos regioninėms organizacijoms, Portugališkai kalbančių šalių bendrijai ir Jungtinėms Tautoms.